

‘Niemand kan al die kerndoelen onthouden’

De discussie over een nationaal curriculum leeft weer op sinds OCW in november #Onderwijs2032 lanceerde. Platform #Onderwijs2032 – een groep van acht onder voorzitterschap van **Paul Schnabel** – gaat in gesprek met leraren, leerlingen en andere betrokkenen, en adviseert OCW dit jaar over een vernieuwing van kerndoelen en eindtermen.

Traditioneel is de overheid terughoudend in het voorschrijven van een nationaal curriculum. Wat is er volgens u veranderd?

‘Begin 2000 gold: even geen veranderingen, niet wéér de boel omgooien. We hadden net het Studiehuis achter de rug. Ook het rapport-Dijsselbloem uit 2008 riep op tot een pas op de plaats. We hebben nu een staatssecretaris die zegt: wat moeten leerlingen vanuit het funderend onderwijs meekrijgen om de wereld aan te kunnen? Een inhoudelijke vraag, een vraag naar het “wat”. Natuurlijk gaat het ook een beetje over het “hoe”, dat kun je niet vermijden.’

Van oudsher gaan scholen in Nederland over het ‘hoe’. Worden ze straks minder vrij?

‘Nee, we gaan echt niet tornen aan artikel 23 van de Grondwet. Maar het is wel zo dat we veel suggesties krijgen, niet alleen over de inhoud van de curricula van de toekomst, maar ook over de vorm. Dat is niet altijd te scheiden, denk aan muzikale vorming, mindfulness of het invullen van een belastingbiljet.’

Zijn scholen nu te vrij, vindt u?

‘Het is niet de taak van het Platform om daar iets over te zeggen. Voor alle duidelijkheid: wij gaan niet over de scholen, wij kijken naar het takenpakket van het funderend onderwijs, dus vanaf groep 1 totdat een leerling kan gaan studeren.’

Hoe stel je het ‘wat’ vast?

‘Het ministerie heeft al veel voorbereidend werk gedaan. Dat nemen we mee. Ook gaan we kijken in Finland, Noorwegen en Schotland, waar men al een heel proces van vernieuwing van het curriculum achter de rug heeft.’

Het Platform lijkt te hechten aan de stem van het bedrijfsleven: een van de leden is Ab van der Touw, CEO bij Siemens.

‘Natuurlijk, hij is zeer geïnteresseerd in onderwijs, actief in het Platform Bèta/Techniek en gaf vroeger ook zelf les. Toen #Onderwijs2032 startte, kwamen er enorm veel reacties, duizenden tweets. Maar heel weinig uit de hoek van het bedrijfsleven. We gaan daarom, met Ab van der Touw, partijen als het MKB, de VNO-NCW en de vakbonden actief hun mening vragen over wat er anders zou kunnen.’

Het is overigens niet de taak van het Platform om uit al die ideeën en opinies een grootste gemene deler te halen. We laten er ons vooral door inspireren. En ook: als wij met ons advies komen en de staatssecretaris en het parlement reageren positief, gaat er nog niet meteen van alles veranderen in het onderwijs. Het zal nog jaren duren, voordat de ideeën zo ver zijn uitgewerkt dat ze in praktijk gebracht kunnen worden.’

Paul Schnabel, van oorsprong socioloog, is universiteitshoogleraar Bestuurs- en organisatiewetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Van 1998 tot 2013 was hij directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Hoe verzekert u zich van de inbreng van het onderwijs zelf?

‘De bedoeling is dat men in het onderwijs zelf gaat nadenken en discussiëren over de inhoud. Dat gebeurt ook al, we krijgen heel veel materiaal aangeboden en veel gemotiveerde mensen zeggen tegen ons: denk hieraan, denk daaraan. Elke dag komen er nieuwe meldingen, nieuwe uitnodigingen, nieuwe voorstellen. Zowel voor wat het curriculum zou moeten inhouden, als voor les- of schoolmodellen die interessant zouden kunnen zijn.’

Waar gaat u op letten bij het samenstellen van het advies?

‘De staatssecretaris heeft ons gevraagd om naar drie dingen te kijken. Ten eerste naar de cognitieve kant, wat moet er geleerd worden? Dus de curricula van primair en voortgezet onderwijs, zowel algemeen vormend als beroepsgericht. En dan zal ons advies

heus niet zijn: in de tweede klas van het vmbo-tl moet in februari op dinsdagochtend dit of dat gedaan worden. Zover willen we niet gaan. Daarvoor is de tijd te kort en het terrein te breed. We zullen wel kijken wat de essentiële elementen zijn in het curriculum. Iedereen praat nu over Nederlands, Engels en wis-

kunde. Maar wat nog meer, voor wie en wanneer? Ten tweede kijken we naar wat scholieren gereed maakt voor het burgerschap in een democratische rechtsstaat. Uit internationaal onderzoek blijkt dat de Nederlandse burgerschapsvorming niet – hoe zal ik het zeggen? – het allerhoogste cijfer verdient. We blijven wat achter.

En ten derde gaat het om persoonsvorming. Hoe zorg je dat een leerling ook een aardig mens wordt? Vraag is natuurlijk in hoeverre en op welke manier dat ook een taak van het onderwijs is.’

In dat laatste lijkt Gert Biesta, lid van de Onderwijsraad, door te klinken. Laat het Platform zich door hem beïnvloeden?

‘In de opdracht van de staatssecretaris is zeker veel terug te vinden van Biesta’s pleidooi om de taak van het onderwijs breder te zien dan wat aan kwalificaties gemeten kan worden. Wij vinden het inspirerend dat aandacht voor de vormende taak van het onderwijs, in aansluiting op de opvoeding door de ouders, onderdeel is van onze opdracht.’

Sander Dekker noemt de huidige kerndoelen en eindtermen ‘vaag’. Volgens SLO kunnen ze ‘een

stuk concreter’. Gaat u ze aanpakken?

‘We gaan kritisch naar de kerndoelen kijken. Er zijn er nu 56 voor het basis- en 56 voor het voortgezet onderwijs, ze zijn inderdaad vaag, en het zijn er zo veel dat niemand ze kan onthouden. Maar, let wel: de opdracht van het Platform is niet om concretere kerndoelen en eindtermen te leveren. Misschien doen we dat wel, maar we moeten vooral kijken naar meer samenhang tussen de curricula van het basis- en voortgezet onderwijs. En naar de toekomst: wat voor curriculum is in de toekomst leerbaar en haalbaar?’

Waarom denkt u zelf?

‘Ik wil als voorzitter niet onmiddellijk met eigen ideeën komen, maar eerst luisteren naar wat er door anderen aangedragen wordt. Vervolgens zal onze commissie met een gemeenschappelijke visie komen. Die kan dan weer onderwerp van discussie worden en vervolgens formuleren we ons eindadvies.’

Dat klinkt als een recept voor een compromis, terwijl Dekker zegt: het mag geen compromis worden, we kunnen niet iedereen tevreden houden.

‘Natuurlijk letten we erop dat ons eindadvies een realistisch en haalbaar perspectief is. Het onderwijs van de toekomst zal voor een belangrijk deel gegeven moeten worden door mensen die nu voor de klas staan.

Maar afgezien daarvan: bij onderwijsvernieuwingen wordt er al snel te “gymnasiaal” gedacht. Mensen met ambities voor het onderwijs, hebben zelf meestal de hoogste opleidingen gehad. Ze vonden het leuk om te leren en konden het ook goed. Het is heel gevaarlijk om dat als uitgangspunt te nemen voor het onderwijs van de toekomst. Rond de 55% van de kinderen gaat naar het vmbo en nog geen 10% naar het gymnasium. Er zijn grote individuele verschillen in intelligentie en motivatie. Ook de levensfase speelt een rol. In de puberteit bepaalt een leerling mede door eigen gedrag hoe de toekomst eruit gaat zien. Met al dat soort factoren moet goed onderwijs, en dus ook ieder curriculum voor de toekomst, rekening houden.’

Tot slot, de Onderwijsraad heeft gepleit voor een periodieke herijking van het curriculum. Is dat een goed idee?

‘De staatssecretaris heeft ons uitdrukkelijk gevraagd om daarover te adviseren. Eigenlijk zouden we eens in de tien jaar het curriculum moeten herijken om te zorgen dat het onderwijs niet alleen goed is, maar ook goed blijft.’ ■

‘Het kan nog jaren duren voor er iets aan het curriculum verandert’